

Маріупольський
університет

ПРОГРАМА

співбесіди на 2026 рік

**зі спеціальності D3 Менеджмент
ОПП «Менеджмент. Управління закладом
загальної середньої освіти» ОС Магістр (для
осіб, які переводяться або поновлюються)**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ПРОГРАМА

**співбесіди зі спеціальності D3 Менеджмент ОПП «Менеджмент. Управління
закладом загальної середньої освіти» ОС Магістр**

(для осіб, які переводяться або поновлюються)

Затверджено:
на засіданні Вченої ради МДУ
протокол № 11 від 17.04.2026 р.

Київ, 2026

Програма співбесіди зі спеціальності D3 Менеджмент ОПП «Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти» ОС Магістр (для осіб, які переводяться або поновлюються). К. : МДУ, 2026. 10 с.

Розробники:

д.пед.н. Задорожна-Княгницька Л.В., професор, декан психолого-педагогічного факультету.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Програма співбесіди з метою переведення та поновлення:	5
Критерії оцінювання.....	8
Список рекомендованої літератури.....	10

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

При переведенні або поновленні на ОП Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти ОС Магістр вступники проходять фахову співбесіду із використанням інформаційно-комунікаційних технологій Zoom, Viber, WhatsApp, Telegram, Google Meet тощо.

Співбесіда з метою переведення та поновлення в магістратуру зі спеціальності D3 Менеджмент, ОП Менеджмент. Управління закладом загальної середньої освіти є комплексною, оскільки містить у собі ключові модулі з циклу дисциплін психолого-педагогічної підготовки на освітньому ступені «магістр»: теорії та практики управління навчальним закладом, педагогічної майстерності керівника.

Фахова співбесіда проводиться в усній формі. Тривалість співбесіди – до 30 хвилин на одну особу. Здобувачу пропонуються 3 види завдань.

Перше завдання. Загальна характеристика державних та нормативних документів з питань управління загальною освітою.

Друге завдання. Розкриття основних аспектів управління сучасною загальноосвітньою школою.

Третє завдання. Виконання практичної частини – аналіз управлінської ситуації та пошук управлінського рішення.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ З МЕТОЮ ПЕРЕВЕДЕННЯ ТА ПОНОВЛЕННЯ

Змістовний модуль з теорії та практики управління закладом загальної середньої освіти

Тема 1. Сутність педагогічного менеджменту

Поняття управління та педагогічного менеджменту. Характеристика терміну «менеджмент» у психолого-педагогічній літературі.

Система освіти в Україні та управління нею. Загальна характеристика складових системи освіти: дошкільне виховання, загальна середня освіта, професійна освіта, вища освіта, післядипломна підготовка, аспірантура, докторантура. Підвищення кваліфікації, позашкільне навчання й виховання, самоосвіта.

Структура та функції управління системою освіти. Характеристика державних органів управління освітою та їх функцій: Міністерство освіти й науки, Центральні органи виконавчої влади України, яким підпорядковуються заклади освіти, Державна акредитаційна комісія, Національна агенція із забезпечення якості вищої освіти.

Тема 2. Процес менеджменту та його функції

Поняття педагогічної системи як суб'єкту управління. Закриті та відкриті системи управління. Характеристика закладу загальної середньої освіти як відкритої системи управління.

Умови функціонування педагогічної системи (загальні та специфічні). Структурні компоненти педагогічної системи. Підсистема керуюча та підсистема, що керується. Чотири рівня управління освітніми установами.

Поняття процесу управління. Функції педагогічного менеджменту та їх роль у процесі управління (аналіз, моделювання, організація, контроль).

Ресурси педагогічного менеджменту (людські, фінансові, матеріально-технічні, часові, інформаційні, організаційні, емоційно-психологічні)

Тема 3. Методи управління

Поняття про методи управління та їх особливості. Підходи до класифікації методів управління (аспектний, емпіричний, поділ методів управління на окремі групи з метою більш глибокого пізнання їх змісту). Характеристика адміністративних, організаційних, економічних, соціальних, соціально-психологічних, психологічних методів управління.

Тема 4. Стили керівництва в теорії освітнього менеджменту

Умови організації оптимального управління. Роль рефлексії в діяльності керівника освітнього закладу.

Поняття стилю керівництва. Характеристика стилів керівництва (авторитарний, демократичний, ліберальний, анархічний). Порівнювальний аналіз стилів управління за цілями, засобами та результатами.

Характеристика видів хибного авторитету: авторитет утиску, відстані, педантизму, авторитет резонерства, авторитет удаваної доброти.

Змістовний модуль з педагогічної майстерності керівника закладу освіти

Тема 1. Сутність майстерності управління

Сутність поняття «педагогічна майстерність» та її значення у професійній діяльності керівника освітнього закладу. Характеристика складових частин педагогічної майстерності (досконале знання керівником законів педагогіки та психології,

теоретичних основ управління трудовим колективом, розуміння потреб та інтересів колег, позитивні соціально-психологічні риси керівника, наявність педагогічного такту, володіння педагогічною технікою, власний педагогічний досвід, творчий підхід до роботи, культура педагогічного мовлення). Комплекс компетентностей керівника відповідно Професійного стандарту керівника (директора) закладу загальної середньої освіти.

Творчість педагога – основа його професійної діяльності. Рівні сформованості творчого мислення (елементарний, базовий, творчий).

Тема 2. Педагогічна техніка

Поняття педагогічної техніки. Значення педагогічної техніки у професійній діяльності керівника закладу освіти.

Внутрішня техніка як створення внутрішнього переживання особистості, психологічне налаштування керівника на майбутню діяльність через вплив на розум, волю й почуття. Засоби психологічного настроювання, їх характеристика та особливості використання. Поняття психорегуляції особистості. Психологічна стійкість.

Зовнішня техніка керівника, його імідж. Вимоги до зовнішнього вигляду керівника закладу освіти, поняття естетичної виразності його одягу. Міміка та пантоміміка. Види педагогічних жестів та умови їх використання. Основні недоліки постави педагога. Єдність проявів зовнішньої та внутрішньої техніки.

Тема 3. Особистість сучасного менеджера в освіті: лідерські здібності, харизма

Професійно-особистісні якості освітнього менеджера. Співвідносність якостей та професійної поведінки адміністратора та лідера. Поняття компетентності менеджера в освіті. Складові професійної компетентності керівника в освіті. Здатність організувати діяльність та спілкування в трудовому колективі як ключова компетентність керівника закладу освіти. Організація та самоорганізація педагога-менеджера.

Поняття харизми освітнього менеджера як здатності заохочувати до спілкування, стимулювання бажання підкорятися. Значення харизми у професійній діяльності керівника закладу освіти. Поняття харизматичного лідерства. Прийоми створення «ефекту харизми»: іміджеві прийоми, оновлення індивідуальності, віртуозне володіння словом.

Тема 4. Культура та етика управлінських відносин

Поняття управлінської етики, її предмет і завдання. Специфіка управлінської етики, характеристика її категорій (честь, гідність, обов'язок, відповідальність, авторитет, об'єктивність).

Сутність та специфіка педагогічної моралі. Моральна свідомість керівника. Моральна діяльність в теорії управління. Кодекс професійної етики педагога

Особливості формальних відносин у професійно-педагогічній діяльності. Поняття субординації. Педагогічна етика окремих систем управління (учитель-учитель, учитель - адміністрація, керівник - заступники керівника, учитель – технічний персонал тощо). Поняття професійного етикету. Етикет керівника та підлеглого. Правила ділової бесіди.

Особливості неформальних відносин. Правила неформального спілкування у педагогічному колективі, керівник у неформальному спілкуванні з колегами. Проблема корупції у системі освіти.

Зразки іспитових завдань

Варіант I

1. Розкрийте сутність Статуту закладу загальної середньої освіти.
2. Назвіть види контролю в загальноосвітній школі, розкрийте особливості їх організації та здійснення.
3. Проаналізуйте ситуацію, дайте відповіді на запитання за її змістом:

«Директор школи запропонував учителеві вищої категорії взяти участь у конкурсі «Учитель року». Педагог був одним з найкращих фахівців у колективі, характеризувався значними професійними успіхами та мав високий авторитет серед колег і батьків учнів. Однак учитель відмовився від участі в конкурсі, не пояснюючи причини. Коли директор поцікавився аргументацією цієї відмови, педагог відповів: «Не хочу, та й годі... Маю право не хотіти».

Висловіть свою думку щодо описаної ситуації. Оберіть власний варіант поведінки керівника закладу освіти по відношенню до педагога, який відмовився брати участь у конкурсі. Які методи та засоби впливу слід використати в даній ситуації? Відповідь обґрунтуйте.

Варіант II

1. Розкрийте сутність документів, що супроводжують атестацію педагогічних працівників у загальноосвітньому навчальному закладі.
2. Розкрийте сутність, функції та форми методичної роботи в загальноосвітній школі.
3. Проаналізуйте ситуацію, дайте відповіді на запитання за її змістом:

«Батьки учнів одного з класів початкової школи прийшли до директора школи з проханням замінити у класі старі меблі. Намагання директора пояснити, що це від нього не залежить, і що школа чекає на оновлення матеріальної бази вже кілька місяців, наїшовхнулися на нерозуміння. Батьками було поставлено ультиматум – змінити меблі протягом місяця. Невиконання цієї вимоги, за словами батьків, потягне за собою письмову скаргу в Департамент освіти».

Висловіть свою думку щодо описаної ситуації. Оберіть власний варіант поведінки керівника закладу освіти по відношенню до батьків учнів. Які методи та засоби впливу слід використати в даній ситуації? Відповідь обґрунтуйте.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання вступного випробування здійснюється за 200-бальною шкалою (від 0 до 200 балів). Мінімальна кількість балів – 0. Максимальна кількість балів – 200. Прохідний бал – 100.

Відповідь студента зараховується в наступних випадках:

- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, відповідь на питання викладено в логічній послідовності, зроблено правильні висновки.
- Теоретичні питання розкрито в повному обсязі, але матеріал викладено в недостатній логічній послідовності або зроблені неправильні висновки.
- Частина питань розкрито не в повному обсязі, зроблені незначні помилки.

За результатами співбесіди відповідь студента не зараховується, якщо більша частина теоретичних питань не була висвітлена або всі питання повністю не розкриті.

«незараховано»	0 – 99	0 – 99	Вступник розрізняє об'єкти вивчення. Вступник відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення. Вступник відтворює лише частину навчального матеріалу; виконує елементарні завдання.
«зараховано»	100 – 139	100-109	Вступник здатний до часткового відтворення основного навчального матеріалу, може повторити за зразком певну операцію, дію.
		110-119	Вступник відтворює основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять,
		120-129	Вступник виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу, може сформулювати правила, визначення, поняття. Відповідь його (її) правильна, але недостатньо осмислена.
		130-139	Вступник відтворює навчальний матеріал, може сформулювати правила, визначення, поняття. Вміє застосовувати знання при виконанні завдань за зразком.
	140 – 179	140-149	Вступник правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії.
		150-159	Знання вступника є достатніми, він (вона) застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами,
		160-169	Вступник достатньо володіє вивченим матеріалом, може робити висновки, загалом контролює власну діяльність. Відповідь його (її) логічна, хоч і містить певні неточності.
		170-179	Вступник добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, вміє аналізувати й систематизувати

			інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією.
	180 – 200	180-189	Вступник має повні, глибокі знання, здатний (а) використовувати їх у практичній діяльності, робити висновки, узагальнення.
		190-194	Вступник має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, вміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
		195-200	Вступник має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Вміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабаєв В. М., Шаронова Н. В. Організаційна культура керівника: навч. посіб. Х., 2015. 260 с
2. Боднар О. С. Менеджмент педагогічного персоналу закладу загальної середньої освіти. Тернопіль: Крок, 2021. 380 с.
3. Васильченко Л. В. Управлінська культура і компетентність керівника. Харків, 2017. 176 с.
4. Гаврилюк А. М. Природа резонансного лідерства та якісні ознаки сучасного лідера-управлінця. URL : <http://academy.gov.ua/ej/ej6/txts/07gamslu.htm>
5. Задорожна-Княгницька Л. В. Управлінська деонтологія: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-Плюс, 2020. 248 с.
6. Закон України «Про повну загальну середню освіту» від 13 липня 2020 р. № 764-IX. База даних «Законодавство України» / Освітній портал. URL: http://www.osvita.org.ua/pravo/law_02/part_01.html
7. Луначек В. Е. Педагогічний менеджмент: навчальний посібник. 2-е вид., випр. Х.: Вид-во ХарPI НАДУ «Магістр», 2015.
8. Нова українська школа: Концептуальні засади реформування середньої освіти URL: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf>
9. Онишків З. М. Основи управління закладом загальної середньої освіти: навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. Тернопіль : Навчальна книга = Богдан, 2018.
10. Проектний менеджмент для інноваційного розвитку освітніх організацій України: навч. посіб. для підготовки магістрів за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами», підвищення кваліфікації слухачів, керівників навчальних закладів / З. В. Рябова, А. Б. Єрмоленко, Т. А. Махія та ін.; за заг. ред. академіка В. В. Олійника, маг. Ф. Фреха; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти»; КультурКонтакт Австрія. К., 2017. 118 с.
11. Про освіту: Закон України № 2145-19 від 05.09.2017. *Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст. 380*. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
12. Смирнова М. Є. Практика управління загальноосвітнім навчальним закладом: від функціонування до розвитку. Харків, 2013. 192 с
13. Управління закладом освіти: Підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С.Г.Немченко, В.В.Крижко, О.С.Боднар, В.В.Радул, О.М. Старокожко, Ю. І. Кондратенко. 2-е вид. перероб. і допов. Бердянськ: БДПУ, 2022.
14. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: навч. посіб. К.: Знання, 2016.